

Statut evropského veřejného ochránce práv

Informační podklad k návrhu nařízení, kterým se stanoví pravidla a obecné podmínky výkonu funkce veřejného ochránce práv (statutu evropského veřejného ochránce práv)

Podklad k dokumentu Rady č. 7955/19
srpen 2019
zpracoval: Eva Sochorová

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 6
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 6
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 6

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Statut evropského veřejného ochránce práv	Typ řady: interní
Zpracovala: Sochorová, E.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 7955/19	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: srpen 2019	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Veřejný ochránce práv; ombudsman; instituce; Unie; sexuální obtěžování; ochrana oznamovatelů; whistleblowing; úředník	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Evropského parlamentu, kterým se stanoví pravidla a obecné podmínky výkonu funkce veřejného ochránce práv (statutu evropského veřejného ochránce práv) a zrušuje rozhodnutí 94/262/ESUO, ES, Euratom
Kód Rady 7955/19
Interinstitucionální spis 2019/0900/APP

- **Právní základ:**

Článek 228 odst. 4 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Článek 106a odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**

3. 4. 2019

- **Procedura:**

Návrh nařízení předkládá Evropský parlament a po obdržení stanoviska Komise a souhlasu Rady jej schvaluje.

- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**

Datované dnem 29. dubna 2019, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 15. května 2019 prostřednictvím systému ISAP.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

Návrh je v souladu s principem subsidiarity.

- **Odůvodnění a předmět:**

Smlouva o fungování Evropské unie (dále jen SFEU) v článku 228 vymezuje úřad evropského veřejného ochránce práv (někdy označovaného jako evropský ombudsman/ombudswoman) a umožňuje Evropskému parlamentu ze své vlastní iniciativy po obdržení stanoviska Komise a se souhlasem Rady přijmout statut a obecné podmínky výkonu jeho funkce. V souladu s tímto ustanovením Evropský parlament předkládá návrh nařízení, který by měl zrušit stávající rozhodnutí¹ Evropského parlamentu o pravidlech a obecných podmínkách pro výkon funkce veřejného ochránce práv z roku 1994. Nová úprava by měla odpovídat aktuálnímu primárnímu právu a podrobněji upravovat postup vyřizování stížností a nakládání s utajovanými informacemi a zahrnovat nové prvky jako rozšíření jeho působnosti v oblasti obtěžování a poradenství a ochrany oznamovatelů (whistleblowerů).

Pokud jde o rámec právní úpravy, musí respektovat obecné požadavky stanovené pro výkon funkce evropského veřejného ochránce práv v článku 228 SFEU, podle nichž tento evropský veřejný ochránce práv (dále též jen „veřejný ochránce“) :

- svou funkci vykonává nezávisle;

---

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu ze dne 9. března 1994 o pravidlech a obecných podmínkách pro výkon funkce veřejného ochránce práv (94/262/ESUO, ES, Euratom). *Úř. věst. L 113, 4.5.1994, s. 15–18; zvláštní vydání v českém jazyce: Kapitola 01 Svazek 001 S. 283 – 286. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:31994D0262>*

- je volen Evropským parlamentem po každých volbách do Evropského parlamentu, tedy na dobu funkčního období 5-ti let; lze jej zvolit opakovaně;

- může být odvolán Soudním dvorem na návrh Evropského parlamentu;

- každoročně předkládá Evropskému parlamentu zprávu o výsledku svých šetření;

- zabývá se stížnostmi na nesprávný úřední postup orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie (dále jen „dotčený orgán“) vyjma Soudního dvora EU při výkonu soudních pravomocí;

Čl. 228 SFEU dále stanovuje, že podavatelem stížnosti může být občan EU, fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se statutárním sídlem v členském státě. Veřejný ochránce na základě stížnosti nebo na základě vlastního podnětu provádí šetření o tvrzených skutečnostech. Pokud shledá úřední postup za nesprávný, postoupí věc dotčenému orgánu a ten má tříměsíční lhůtu na zaslání stanoviska. Výsledkem šetření je zpráva, kterou předá Evropskému parlamentu a dotčenému orgánu, a stěžovatel obdrží informace o výsledku šetření. Tato zpráva obsahuje návrhy doporučení pro dotčený orgán.

- **Obsah a dopad:**

Oproti stávající úpravě návrh nařízení formuluje ustanovení tak, aby odpovídala aktuálnímu primárnímu právu (např. nahrazení Společenství za Unii) a detailněji upravuje postup veřejného ochránce práv při šetření. Návrh zavádí tyto změny:

- zpracování norem v oblasti ochrany osobních údajů;

- prodloužení lhůty pro podání stížnosti ze dvou let na tři roky ode dne, kdy se stěžovatel dozví o skutečnostech, kterých se stížnost týká;

- rozhodnutí veřejného ochránce o tom, zda stížnost spadá do jeho působnosti, a pokud ano, zda je přípustná. V opačném případě může stěžovateli doporučit, aby se obrátil na jiný orgán;

- rozšíření pravomocí veřejného ochránce o případy sexuálního obtěžování a možnost zabývat se takovým případem, aniž by stěžovatel vyčerpал veškeré prostředky dle služebního řádu EU a aniž by uplynuly lhůty pro odpověď ze strany dotčených orgánů;

- možnost provádět šetření, která navazují na předchozí šetření;

- možnost provádět z vlastního podnětu šetření strategičtější povahy u opakovaných nebo zvláště závažných případů nesprávných úředních postupů a prosazovat osvědčené správné postupy v orgánech a institucích Unie;

- možnost zahájit strukturovaný a pravidelný dialog s orgány a institucemi Unie, uspořádat veřejné konzultace před vydáním doporučení nebo i později, systematicky analyzovat a hodnotit pokrok dotčeného orgánu a vydávat další doporučení;

- přístup k dokumentaci by měl být podmíněn dodržením pravidel zpracovávání důvěrných informací ze strany dotčeného orgánu. O utajení by orgány veřejného ochránce předem informovat a měly by si předem dohodnout podmínky zacházení s takovým dokumentem nebo informací. Dle stávající úpravy mohou veřejnému ochránci orgány odmítnout přístup k dokumentaci na základě řádně odůvodněného utajení;

- přístup veřejného ochránce k utajeným informacím a dokumentům členského státu by měl dotčený orgán umožnit dle práva členského státu, až když útvary veřejného ochránce zavedou příslušná opatření a záruky pro zajištění rovnocenné úrovně důvěrnosti. Přístup

veřejného ochránce k utajeným informacím a dokumentům členského státu je v současnosti možný až po předchozím souhlasu členského státu, k jiné dokumentaci po tom, co veřejný ochránce členský stát uvědomí, přičemž nesmí obsah této dokumentace rozšiřovat. Stávající úprava také již obsahuje vázanost úředníků dotčených orgánů služebním tajemstvím; nyní se navrhuje, že tato povinnost by měla být interpretována tak, že se nevztahuje na informace relevantní pro stížnosti nebo šetření týkající se obtěžování nebo nesprávného úředního postupu.;

- pravidelné přezkoumávání postupů spojených se správní činností orgánů, posuzování jejich schopnosti předcházet střetům zájmů, zaručování nestrannosti a plného dodržování práva na řádnou správu;
- možnost veřejného ochránce prodloužit lhůtu pro vyjádření dotčeného orgánu o další dva měsíce, a pokud dotčený orgán neposkytne odůvodněné stanovisko, možnost uzavřít šetření i bez jeho vyjádření.
- možnost veřejného ochránce na vlastní žádost nebo na žádost Evropského parlamentu předstoupit před Evropský parlament v souvislosti s šetřením činnosti orgánu;
- informování Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) a Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) o skutečnostech, které spadají do jejich působnosti. Veřejný ochránce by měl také spolupracovat s Agenturou EU pro základní práva, aby nedocházelo k překrývání jejich pravomocí. Dle stávající úpravy veřejný ochránce neprodleně informuje příslušné vnitrostátní orgány, pokud se v souvislosti s šetřením dozví o skutečnostech, které spadají do oblasti trestního práva;
- Evropský parlament by měl vyslechnout veřejného ochránce před tím, než podá žádost o jeho odvolání Soudnímu dvoru;
- veřejnému ochránci by měl být přidělen odpovídající rozpočet, který zajistí jeho nezávislost a umožní výkon jeho povinností. Každoročně by měl být stanoven počet zaměstnanců sekretariátu, který by měl být přiměřený pro řádné plnění povinností evropského veřejného ochránce práv, a složení sekretariátu založené na rovnosti pohlaví;
- veřejný ochránce by měl posoudit zavedené postupy pro prevenci obtěžování a šikany, postupy pro potrestání odpovědných osob a pro poskytování účinné ochrany a podpory obětem obtěžování a šikany. Měl by jmenovat osobu specializovanou na tuto oblast pro poskytování poradenství a vypracovat závěry, zda jsou případy obtěžování a šikany řešeny odpovídajícím způsobem;
- komunikaci s vnitrostátními orgány členských států prostřednictvím stálých zastoupení členských států při Unii;
- upřesňuje se, že prováděcí předpisy k tomuto nařízení by měly obsahovat minimálně ustanovení o:
  - o procesních právech stěžovatele a dotčeného orgánu;
  - o zajištění ochrany úředníků oznamovatelů (whistleblowerů);
  - o přijetí, vyřízení a uzavření stížnosti;
  - o šetření z vlastního podnětu;
  - o navazujících šetřeních; a

- o opatřeních pro sběr informací.

Dopad na státní rozpočet a právní řád ČR:

Nařízení nemá přímý dopad na státní rozpočet ani právní řád ČR.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda ČR vnímá evropského veřejného ochránce práv jako významnou součást institucionálního rámce Unie. Považuje však za nutné přijmout takový návrh statutu, který by zachoval institucionální rovnováhu např. s ohledem na rozšíření pravomocí o obtěžování, ochranu oznamovatelů, poradenství oznamovatelům a šetření stížností na obtěžování před jejich interním vyřízením. Vláda ČR se dále přiklání k zachování stávajících ustanovení o ochraně utajovaných informací.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Dne 12. února 2019 byl návrh nařízení schválen plénem Evropského parlamentu poměrem hlasů 573 (pro) ku 29 (proti); 66 se zdrželo. V rámci Rady se dne 12. dubna 2019 uskutečnilo jednání na Pracovní skupině pro obecné otázky. Další harmonogram projednávání v orgánech EU prozatím není znám.

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 18. 9. 2019 a usnesením č. 252 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** návrh nařízení Evropského parlamentu, kterým se stanoví pravidla a obecné podmínky výkonu funkce veřejného ochránce práv (statutu evropského veřejného ochránce práv) a zrušuje rozhodnutí 94/262/ESUO, ES, Euratom;
2. **p o d p o r u j e** rámcovou pozici vlády k tomuto dokumentu.